

Kliimapoliitika põhialuste Energeetika ja tööstuse töörühma 5. kohtumine

Aeg: 18.06.2015, 13.30 – 16.00

Juhatas: Mart Raamat

Protokollis: Johanna-Maria Siilak

Osaesid:

1. Jaanus Uiga, Arengufond
2. Mart Raamat, KeM
3. Priit Uemaa, Graanul Invest
4. Marek-Andres Kauts, Tuuletehnoloogia Liit
5. Andres Sõnajalg, Tuuletehnoloogia Liit
6. Indrek Jakobson, EMK
7. Rene Tammist, ETEK
8. Timo Tatart, MKM
9. Andres Noodla, EG
10. Siim Umbleja, KIK
11. Pille Arjakas, TEA
12. Ülo Kask, TTÜ STI
13. Argo Rosin, TTÜ
14. Tõnis Vare, Elektritööstuse Liit
15. Mihkel Härm, WEC Estonia
16. Kärt Kasak, Eesti Keemiatööstuse Liit
17. Johanna-Maria Siilak, KeM
18. Diana Revjako, AS VKG
19. Meelis Eldermann, AS VKG
20. Innar Kaasik, Eesti Energia
21. Kalle Virkus, TREA
22. Stanislav Štõkov, EKUK

PÄEVAKORD:

1. Taastuvate energiaallikate kasutamise edendamine.
2. Biomass ja selle kasutamine
3. Teadus- ja arendustegevus, IT-lahendused
4. Eesti elektritootjate konkurents 3. riikides toodetud elektriga

ARUTELU:

Esmalt tutvustas töörühma juht arutelu eesmärki – kui suures mahus tuleb pikas perspektiivis kasutusele võtta taastuvad energiaallikad ning kuidas oleks kõige ratsionaalsem nende kasutamist esile kutsuda. Arutelu algas taastuvenergia sektori kinnitusega, et Eesti suudab juba 2030 perspektiivis toota kogu vajamineva energia taastuvatest energiaallikatest, siiski rõhutatakse, et praegu on olemas veel teatavad turutõrked, mis takistavad taastuvenergia täielikku rakendamist. Jätkatakse sealt, et CO2 hinna kujunemine turul peaks olema see mootor, mis tõstab taastuvenergia konkurentsivõimet. Tuuakse ka välja, et kui lähtume ainult CO2 hinnast, siis see tõstab märgatavalt maagaasi konkurentsivõimet, mis Eesti kontekstis oleks

ebasoodne areng. Taastuenergia laiem rakendamine toob aga ühiskonnale laiemalt tagasi, tuues kasu kogu väärtusahela lõikes.

Taastuenergia sektori esindajad arvasid, et pikaajaline eesmärk peaks olema elektri tootmise dekarboniseerimine. Arutelu jätkub teemal, et kas selleks peab Eesti looma täiendavaid siseriiklikke süsteeme, teemaks tulevad subsiidiumid-toetused, üldine turu ülesehitus (elektri hinnad jms). Jõutakse sinna, et kogu teemaatika juures on tähtis luua taastuenergia alast kompetentsi ning tehnoloogilist võimekust. Otsustati antud aspekti kindlasti kajastada suunise kirjelduses.

Edasi jätkus arutelu erinevate tehnoloogiate konkurentsivõime ja kasulikkuse üle, tööstuse esindajad rõhutasid seda, et kogu areng peaks toimuma tehnoloogianeutraalselt ja turupõhiselt, kuna EL on võtnud sellise suundumuse.

Arutelu jõuab biomassi kasutamise juurde ning küsimus visatakse õhku, et kas seda saab lugeda CO₂-neutraalseks tootmiseks? Räägitakse säästlikkuse kriteeriumitest ning sellest, et biomassi on mõttekas võimalusel väärindada.

Tullakse tagasi tehnoloogianeutraalsuse mõiste juurde ning taastuenergia poole esindajad ei ole nõus puhtalt tehnoloogianeutraalse lähenemisega, vaieldakse selle üle, kas, kuidas ja kus tuua see mõiste sisse, kus kajastada turupõhisuse printsiipi ning kas peaksime rõhutama dekarboniseerimist. Tähtis aspekt, millega kõik nõustuvad, on energiajulgeolek – see peaks olema kindlasti suunises kajastatud. Arutletakse selle üle, kas turg toetab investeeringuid või on ebakindel turumehhanism investeeringute tekkimise mõistes nõrk instrument. Lisaks räägitakse laiemalt Põhja-Balti elektrituru ülesehitusest ja selle mõjust Eesti elektritootmisele. Kuna teema läks juba kitsamalt puidu töötlemise, rohemajanduse printsiipide ning biomassi väärindamise peale, siis otsustati teha paus, et hiljem jätkata arutelu teadus- ja arendustegevuse teemalt.

Arutelu alustati töörühma juhi ettepanekuga, et ühe suunisenähtisena võiks olla kajastatud tehnoloogiline areng, mis kätkeks ennast nii tehnoloogiate arendamist, kui ka kütuste väärindamist. Tähelepanu pöörati sellele, et need põhimõtted peaksid saama kajastatud ka teaduse rahastamise juures, seda nii tehnoloogiate kui ka kütuste juures. Kütuste juures ei tohiks teha vahet, kas arendatakse taastuenergiat allikatel põhinevat gaasilist, tahket või vedelkütust, kõik peaksid võimaluse saama. Toodi välja, et ühe uuringu järgi on biokütuse kogu elutsükli CO₂ jalajälg üsna suur – samas, mida rohkem biokütust väärindatakse, seda väiksemaks muutub jalajälg. See on üks lisapõhjus, miks peaks rõhutama kütuste väärindamise tähtsust. Puudutati ka IT-sektori ja energeetika omavahelisi seoseid, kuid leiti, et seal innovatsioon toimub niikuinii, samas tuleb tekitada sümbioosi energeetika ja IKT teadmiste ja tehnoloogiate arengu vahel.

Veel arutati kolmandates riikides toodetava elektri üle, kuid nenditi, et see peaks peamiselt olema ELi tasandi teema ja Eestil pole kliimapoliitika kontekstis siin palju teha.

Samas nõustuti töörühma juhi ettepanekuga lisada viide, et karmistuva kliimapoliitika kontekstis tuleb tagada Eesti elektri konkurentsivõime kolmandates riikides toodetava elektriga võrreldes.

OTSUSTATI:

Lepiti kokku edasistes plaanides, kus peale jaanipäeva valmivad kohtumise suunised. Töörühma juht lootis loodab aktiivset osavõttu kommentaariumis. Sellega on kõik kaheksa suunist olemas. Juuli keskel saadab töörühma juht välja kõik suunised üle vaatamiseks ja kommenteerimiseks ning siis saab teha viimased kommentaarid ning muudatusettepanekud. Mõjuhindajad hakkavad suunistele põhinedes modelleerima stsenaariume, et leida, kui palju nende järgi võiks väheneda CO2 heide.

Mart Raamat
Juhataja

(digitaalne allkiri)

Johanna-Maria Siilak
protokollija

(digitaalne allkiri)